



Disputatio juridica inauguralis de usufructu & quemadmodum quis utatur fruatur

<https://hdl.handle.net/1874/341858>

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
DE
USUFRUCTU

& quemadmodum quis utatur fruatur,

Ex auctoritate Magnifici Rectoris,

D. HERMANNI WITSII,

S. S. Theol. Doctoris, ejusdemque in Inclita Academia Ultrajectina
Professoris Ordinarii, & Ecclesiae ibidem Pastoris facundissimi.

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, & Alma
Facultatis JURIDICAE Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in UTROQUE JURE honoribus & Privilegiis
rite, ac legitime consequendis,

Eruditorum crisi subjicit

JOHANNES vander HORST, VADA-GELDRUS.

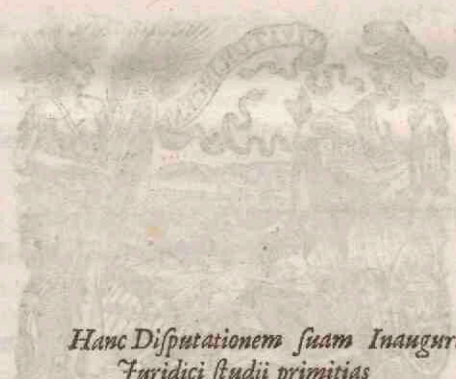
Ad diem 30. Decembris, loco horisque solitis.



ULTRAJECTI,

Ex Officina FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, cl^o Idc Lxxxvi.

VIRO SPECTATISSIMO,
D. ANTONIO
VANDER HORST,
CIVITATIS VADÆ VIRO-
CONSULARI, ORDINUM GELDRIÆ
AC PRÆDICTÆ CIVITATIS
QUÆSTORI, PARENTI OMNI
FILIALI AMORE AD ROGUM
COLENDO VENERANDO.



*Hanc Disputationem suam Inauguralem,
Juridici studii primitias*

Offert atque inscribit

JOHANNES vander HORST.

A. & R.

DISPUTATIO JURIDICA

INAUGURALIS,

DE

Usufructu & quemadmodum quis
utatur fruatur.

THESIS I.



Servitutes, partim sunt Personales, partim Reales. Personales sunt, quæ a re aliena personæ debentur: Reales quæ debentur rebus: de personalibus hac disputatione dicturi scimus, quibus annumeratur Usufructus l. 1. ff. de Servitutibus.

I I.

Usufructus est jus utendi fruendi rebus alienis, salva rerum substantia l. 1. ff. h. tit. §. 1. inst. eod. Verbo juris excluditur conductio, emphyteusis, & res precario concessa, quibus quis aliquid e re aliena percipit. Sed non eodem jure, quo fructuarius. Verba, alienis rebus, indicant eum, qui habet usumfructum, rei proprietatem non habere, quia res sua nemini servit l. 1. ff. de usufr. leg. l. 34. in fin. ff. de servit. rust. præd. neque enim fructus percipiens ex re sua, dici potest eos percipere jure servitutis, sed domini; occurrit nunc verbum, utendi, ad differentiam pignoris, quod est apud creditorem; eoque uti non potest invito debitore. Additur, fruendi, ut separetur, à nudo usu & habitatione: nam ille nudus usus est tantum jus utendi ad necessitatem, non etiam fruendi. Postre-

4 DISPUTATIO JURIDICA

ma verba definitionis sunt, *salva substantia*, tum ut excludatur quasi Ususfructus earum rerum, quæ usu consumuntur, ut olei, vini, frumenti, lanæ, quarum rerum ususfructus proprie non est, (scilicet verus) sed quasi ususfructus §. 2. *inst. b. tit. l. 2. ff. b. eod. tit.*

I I I.

Vulgo dividunt D. D. usumfructum in causalem & formalem. *Causalem* vocant cujus causa sit proprietas, cui ususfructus cohæret. *Formalem*, qui in rebus alienis consistit à proprietate separatus. *Divisio* hæc aperte verbis definitionis confutatur: est *ususfructus* jus alienis rebus utendi-fruendi. Omnis igitur *ususfructus* formalis est. Nam ut supra demonstravimus, usumfructum servitutem esse, *l. 1. ff. de servit.* Res autem propria nemini servit *l. 26. ff. de servit. urb. præd. l. 5. ff. si ususfr. pet.* quanquam inficias irè nolim usumfructum quandoque abusivè pro commodo accipi, quod quis in re sua habet *l. 70. §. 2. ff. de fidejuss. l. 126. §. 1. ff. de verb. oblig.* imo in multis casibus dominii partem esse, id est, effectum dominii obtinere, & haberi fructuarium pro domino *l. 4. ff. de usufr. l. 8. in pri. ff. de reb. autor. jud. poss. l. 48. de verb. obl.*

I V.

Constituitur ususfructus à lege, *judice*, *domino*, à lege; ut patri, in bonis adventitiis filii fam. *l. 1. 2. 6. pr. C. de bon. quæ lib. prin. inst. per quas. person. nob. adq.* A *judice* in judiciis divisoriiis familiæ eriscundæ, communi dividundo, cum alteri fructus, alteri proprietas assignatur, *l. 6. §. 1. l. 16. §. 1. ff. famil. erisc. l. 6. §. 10. Comm. divid.* A *Domino* constituitur ususfructus testamento, pactionibus & stipulationibus, nec non præscriptione longi temporis *l. 1. §. ult. ff. de servit. præd.*

rust.

rust. l. pen. C. h. tit. l. ult. in fin. C. de long. temp. præscr.

V.

Ufusufructus constitui potest in omnibus rebus, mobilibus & immobilibus: modo salva maneat liberis legitima, *per auth. Noviss. C. de in off. test.* quinimo, ut fieri potest omnium bonorum donatio, sic etiam generalis omnium bonorum usufructus recte constituitur *l. 29. ff. h. tit.* nec refert utrum utilitatem in præsentem adferre possint res fructuario nec ne *l. 41. §. 1. ff. h. tit.*

V I.

Fructuarius cavere debet, se boni viri arbitratu re usurum, eamque finito usufructu eadem bonitate, illiusve (in quasi usufructu) æstimationem restitutum *l. 1. l. fin. ff. de usufr. quemadm. cav. l. 7. ff. de usufr. earum. rerum.* quæ cautio testamento quidem remitti nequit *l. 1. C. de usufr. l. pen. C. ut in poss. legat.* quo minus ab herede remittatur, nihil impedimento est *l. pen. C. de pact. l. 71. ff. ad leg. falcid. gail. 2. obs. 145. num. 12.*

V I I.

Cautio quoniam prætoriam est fideiussores desiderat *l. 1. pr. §. 5. ff. de usufr. quemad. Cav. l. 7. ff. de præ. stipulat. l. 4. C. de usufr.* nam satisfacere est fideiussores dare *l. 1. qui satisd. cog.* Quid si fructuarius propter inopiam fideiussores non reperiat? ad juramenti cautionem admittendus est, si mores non faciant eum suspectum: sin faciant, apud sequestrem fructus deponendi sunt. *arg. l. 6. ff. si cui plus quam. per leg. falc. Gail. 2. obs. 47. Nim. 7. Gomes. 2. resol. 15. Num. 3. §. 4.*

VIII.

Si Uxori relictus sit usufructus omnium bonorum, etiam inventarii confectionem DD. ei injungunt, & ita quidem, ut à marito remitti nequeat: *Ripa ad l. titiam 34. §. ult. ff. de leg. 2. quæst. 51. Boer. decis. 63. num. 12. Peck. 5. de testam. conj. 24. num. 3. Christin. ad leg. machlin. tit. 9. §. 13.*

IX.

Omnes fructus ad fructuarium pertinent, sive naturales, sive industriales, sive civiles sint *l. 7. ff. b. tit. l. 25. §. 1. ff. de usur.* (non tamen partus ancillæ, quia absurdum visum est, hominem in fructu computari *l. 68. ff. b. tit. l. 28. ff. de usur.* Non thesaurus in fundo repertus, quia is fructus fundi non est *l. un. C. de thesaur. §. 39. inst. de rer. divis.*) ut tamen naturales ac industriales non aliter suos faciat, quam si eos ipse perceperit, vel alius ejus nomine *l. 13. ff. quib. mod. ususfr. amitt.* nec interest, maturi sint an immaturi, si modo usum præbere soleant *l. pen. ff. b. tit.* & quod attinet fructus civiles, puta pensiones, si quidem illæ solvantur ex re singulis momentis usum præbente, velut ædificio, anni postremi pensiones pro rata temporis, quo duravit eo anno usufructus, inter proprietarium ac fructuarium dividendæ sunt *l. 26. ff. b. tit. l. 58. ff. eod.*

X.

Ad fructus fundi pertinet quicquid ex fundo percipi potest; ut *cespites lapidicinæ, metalla etiam noviter inventa.* circa quæ tamen distinguitur in *l. 7. §. 13. ff. soluto matr.* an lapides renascantur vel non, ut illo casu tantum in fructu sunt *l. ult. ff. de fund. dot. l. 32. ff. de jur. dot. Sand. 5. tit. 3. def. 2.* idem etiam dicendum esse

esse putant de *terrulis bituminosis* vel *paludibus Sand.*
d. loco plin. 36. C. 15. *in fin.* fructus *alluvionum, insularum,*
aucupiorum nec non & *venationum*, nam &
 hæc pro fructibus agri habentur, scil. quando locus ad
 venandum comparatus, & cujus utilitas in venatione
 consistit *l. 26. ff. de usur.* non vero quatenus jure gen-
 tium omnibus usus venationis, patet. *vid. modest. part.*
1. qu. 15. Carpz. p. 3. c. 32. castillo. c. 36. nu. 28.

X I.

Qui habet sylvæ usumfructum, ad modum patris fa-
 milias, sicut ille cædere solebat, debet uti lignis, & de-
 bet parcere frugiferis arboribus, nisi arbores sint revul-
 sæ, quibus ad usum suum, & non amplius, uti potest
l. 12. pr. h. tit. Donell. lib. 10. C. 7. omnia enim debet
 is, cui ususfructus legatus, ad consuetudinem Domini
 dirigere *Castillo c. 22. nu. 9. § seq.*

X I I.

De arboribus non Cæduis, sed frugiferis, regula est.
Si vi ventorum aut terræ motu depulse aut evulse
sint, potest arboribus illis uti ad comburendum, vel
domum reficiendam: scil. quando aliunde non habet
 materiam ignis *l. 12. h. tit.* & sic supponitur hic, ar-
 bores in sylva non cædua vi dejectas proprietarii esse,
 & usufructuario nullum jus competere *Manz. ad. h.*
tit. num. 133. nisi ad necessarios usus & sic etiam usu-
 fructuarius, si vellet vendere tales arbores evulsas, ma-
 le faceret, quia in fructu non sunt, nec adest causa ne-
 cessaria refectionis. *Barbosa ad l. divortio §. si fundum,*
num. 13. § seq. non potest etiam excidere arbores fru-
 giferas, tametsi esset pro reparatione fundi. *Castillo d.*
c. 25. num. 23. notabilis limitatio est in *l. 10. ff. h. t. nisi*
fructuarius denunciaverit proprietario, ut tolleret,
 ille

8 DISPUTATIO JURIDICA.

ille vero pro derelicto habeat. Barb. in d. §. si fundum. num. 21.

XIII.

Quando agri vel sylvæ usufructus concessus vel legatus est, in locum demortuarum aliæ arbores substituendæ sunt, & priores mortuæ ad fructuarium pertinent; quamvis secus sit in evulsis. *l. 12. pr. l. 59. pr. b. tit. Donell. lib. 10. cap. 8.* eadem ratione usufructu gregis legato, in locum demortuorum alia Capita substituenda sunt, *l. 68. b. tit.* nam alias non uteretur arbitrio boni viri, & substituta capita desinunt esse usufructuarii: sed si ex grege nova capita substituere non possit ad id non tenetur *arg. §. 38. inst. de R. D. Cavale. de usufr. mulieri relict. num. 84. Gomez. t. 2. resol. c. 15. num. 7. Manzius de usuf. qu. 15. num. 188.* nec surrogare tenetur, quando non gregis, sed singulorum capitum usufructus legatus *l. 70. b. tit.* nam oves singulæ non recipiunt augmentum ut grex, & mortuo capite finitur usufructus *Manz. d. l. 187.*

XIV.

Secundum naturam est, *commoda eum sequi, quem sequuntur incommoda l. 10. ff. de R. Jur.* sic & fructuaris, ex hac regula aliquatenus obligatus est ad incommodum: scil. rem sartam tectam conservare ac in id modicos sumtus facere. Quæ vero vetustate lapsa, eorum resectio ad proprietarium pertinet *Bachov. th. 13. lit. A.* sed si velit fundum deserere, nec ad modicas expensas tenetur *l. 48. ff. b. tit.* Nisi propter culpam fructuarii res deteriorata *l. 64. & seq. ff. b. tit.* quod si quid præter Sarta tecta, & ultra, quam impendi debeat, erogaverit, poterit expensas actione negotiorum gestorum repetere à proprietario, vel ejus hærede. *l. 7. ff. b. tit.*

Cæ.

X V.

Cæterum quia ususfructuarius omnem utilitatem ex usufructu percipit; ne inutilis sit proprietas, semper absente usufructu, placuit eum certis modis extinguere, & ad proprietarium reverti. Et primo quidem extinguatur morte naturali fructuarii, quia personæ tantum debetur & servit, eique cohæret. *l. 1. ff. de servit. l. 3. l. penul. in princ. C. h. t. §. 4. inst. eod.* ideoque cum persona extinguere necesse est. *arg. l. 7. ff. de except. & l. 196. ff. de R. J.* nec ad hæredes transit, nisi id expresse actum sit; quo casu primi tantum gradus heredes, non posteriores, censentur comprehensi *l. 14. c. h. tit.* five naturali morte persona moriatur, five civili, maximam aut mediam capitis diminutionem passa. *§. 3. inst. h. tit.* olim etiam minima capitis diminutione amittebatur usufructus. *Paul. lib. 3. sent. tit. 9.* quod per Justinianum correctum. *l. corrup. C. de usufr. & habitat.*

X V I.

Finitur etiam usufructus, si fructuarius usufructus non sit per modum & tempus definitum. per modum non utitur, qui modum præscriptum in utendo non observat. per tempus, qui nullo modo utitur per constitutum tempus; quod; olim in re mobili annus fuit, in immobili biennium *Paul. d. loc.* hodie in mobilibus triennium est, in immobilibus inter præsentibus decennium, inter absentes anni. 20. *l. sicut. c. de servi. & aq. l. 20. quib. mod. usufr. amitt. præscriptione à proprietario facta l. pen. c. h. tit.*

B

extin-

XVII.

Extinguitur usufructus *cessione facta* ipsi domino, quæ nihil aliud est quam consolidatio, nam cedendo extraneo nihil agitur *§. pen. inst. h. tit.* id est usufructus in priore causa manet, *arg. pr. inst. qui & ex quib. caus. manum. non poss.*

XVIII.

Extinguitur & *interiturei*, quia usufructus est jus in corpore, (accidens in substantia) quo sublato necesse est hoc jus. interire *l. 2. ff. h. tit.* quare si ædes incendio perierint, adeo perit usufructus, ut nec aræ usufructus debeat, non enim aræ, sed ædium usufructus legatus erat *l. 1. §. 3. l. 10. ff. quib. mod. usufr.*

XIX.

Civitati, Ecclesie &c. legatus usufructus durat 100 annos *l. 56. ff. h. tit. l. 8. de usufr. leg.* nisi medio tempore ecclesia destructa aut civitas aratrum passa sit *l. 21. ff. h. tit.*



Annexa

Annexa quædam.

I.
Princeps legibus solutus est.

II.

*Transactio non potest fieri super re
certa.*

III.

*Mulier SCto Vellejano renuntiare po-
test.*

IV.

*Nemo inuitus cogi potest rem suam
vendere.*

V.

*Filiusfam. SCto Macedoniano renun-
ciare non potest.*

Fi-

V I.

*Fidejussor non potest se in gravio-
rem causam obligare quam reus princi-
palis debet.*

V I I.

*Nemo potest esse iudex & advocatus
simul.*

V I I I.

*Mulier non potest esse testis in testa-
mento.*

